

4. Макогон, К. Диагностика готовности педагогов до пошукової діяльності (пед.інновації) / К. Макогон // Рідна школа. – 2002. – № 1.
5. Педагогические технологии [Текст] / Под общей ред. В.С. Кукушкина. – Ростов/н/Д., 2002. – 336с.
6. Перекрестова, Т.С. Формирование у учителя готовности к инновационной педагогической деятельности / Т.С. Перекрестова // Интернет журнал СахГУ «Наука, образование, общество» – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://journal.sakhgu.ru/work.phpid=38>.
7. Слостенин, В.А. Педагогика. Инновационная деятельность [Текст] / Слостенин В.А., Подымова Л.С. – М.: Магистр, 1997. – 224 с.

ТАТАРИНОВ С.Й.,

доцент кафедри охорони праці та інженерної педагогіки
Української інженерно-педагогічної академії,
кандидат історичних наук, доцент

НЕСТОРУК Н.А.,

асистент кафедри охорони праці
та інженерної педагогіки
Української інженерно-педагогічної академії

УДК 378.147.(63.3.7)

ІНОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Проведений аналіз впливу послідовного і систематичного розширення світогляду студентів у межах історії науки і техніки Донбасу на якість підготовки молодих фахівців, формування в них міцного зв'язку з виробництвом. Розкриті особливості розробок щодо створення навчально-методичного кабінету-музею історії України та Донбасу в рамках Української інженерно-педагогічної академії.

Ключові слова: творчість студентів, міжпредметні зв'язки, історична самосвідомість студентів, наукові дослідження, якість підготовки фахівців.

Проведён анализ влияния последовательного и систематического расширения кругозора студентов в рамках истории науки и техники Донбасса на качество подготовки молодых специалистов, формирования в них крепкой связи с производством. Раскрыты особенности разработок по созданию учебно-методического кабинета-музея истории Украины и Донбасса в рамках Украинской инженерно-педагогической академии.

Ключевые слова: творчество студентов, межпредметные связи, историческое самосознание студентов, научные исследования, качество подготовки специалистов.

The analysis of influence of successive and systematic expansion of range of interests of students is conducted within the framework of history of scitech Donbassa on quality of preparation of young specialists, forming in them of strong connection with a production. The features of developments are exposed on creation of uchebno-metodicheskogo kabinet-museum of history of Ukraine and Donbassa within the framework of the Ukrainian engineer-pedagogical academy.

Keywords: creation of students, intersubject connections, historical consciousness of students, scientific researches, quality of preparation of specialists.

Постановка проблеми. Виникнення нових процесів, пов'язаних з переходом на конкурентну основу виробництва, необхідність швидкої соціальної адаптації, мобільності студентів ВНЗ обумовлюють необхідність пошуку нових шляхів і засобів підготовки творчого інженера-педагога, який, включаючись в професійну діяльність, міг повною мірою реалізувати себе в професії. Підготовка сучасного спеціаліста у вищій школі потребує не тільки формування в нього спеціальних і світоглядних знань, а й обов'язкового вироблення відповідних творчих навичок та умінь [1, 8].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами розробки змісту, форм і методів навчання студентів займалися багато педагогів та дидактів: Ю.К. Бабанський, Е.И. Барчук, И.Л. Беленок та ін. Аналіз наявних у професійній

підготовці недоліків проводився в різних аспектах. Окремі автори шукали шляхи їхнього усунення на основі дослідження різного роду умов, що забезпечують найбільш ефективного використання форм, що застосовуються, і засобів підготовки майбутніх фахівців – М.Д. Семенов та ін., інші шукали вихід у вдосконаленні існуючих і розробці нових форм організації навчальної діяльності у ВНЗ – И.Л. Беленок, В.Я. Синенко та ін. Вихідні позиції розробки проблеми підготовки молоді до творчої діяльності знайшли віддзеркалення в працях П.А. Блонського, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлінського. Проблемами педагогіки та народної освіти Донбасу займалися С.Й. Татаринів, К.М. Третьяков, О.С. Дадашов, Н.О. Тутова.

Однак, не дивлячись на безліч пошуків у даній області ряд проблем залишаються невирішеними

й вимагають подальшого розгляду.

Постановка завдання. Важливо послідовно і систематично розширювати світогляд студентів, знайомить їх з історією науки і техніки, з роботами вчених, винахідників, з особливостями реального виробничого процесу, що є міцним зв'язком з виробництвом.

Виклад основного матеріалу. В останні роки у багатьох ВНЗ України почали приділяти увагу вивченню та викладанню історії науки і техніки. Створено відповідні кафедри, виконуються науково-методичні розробки з питань історії технологій, виробництва, виникнення галузей господарства.

Ректорат Української інженерно-педагогічної академії в рамках навчального плану студентів денної та заочної форм навчання запровадив з 2011 р. новий предмет. Його завдання – дати розширені відомості про витoki галузей промисловості, економіки, фінансів, сільського господарства, транспорту та зв'язку в Донбасі у 19 – на початку 20 ст., розвинути інтерес студентів до поглибленого вивчення історії підприємств, техніки у рамках СНТ (повідомлення, доповіді, реферати, робота з архівами, стародруками), олімпіад, всеукраїнських конкурсів наукових робіт молодих вчених, подальшої підготовки курсових робіт. Важливо дати майбутнім спеціалістам повну картину науково-технічного прогресу та розвитку регіону, виховувати патріотичні почуття до рідного краю. У рамках курсу проводилося 11 семінарів з історії вугільної, гірничо-металургійної, металообробної, хімічної, соляної, харчопереробної промисловостей, впливу бізнесу, іноземних інвесторів, фіскальної політики та ролі органів місцевого самоуправління. У минулому було багато того, що не втратило своєї актуальності сьогодні.

Введення нового предмету дозволило розширити міжпредметні зв'язки (хімія – історія хімічної промисловості, експлуатація промислового транспорту – історія транспорту, електроніка – історія зв'язку, електротехніка – історія енергетики регіону, інформатика та комп'ютерні технології – історія внеску видатних вчених-донецчан, економіка, бізнес – історія банків, позикових товариств, торгівлі, педагогіка – історія навчальних профтехзакладів, досвід педагогів Донеччини у минулому тощо) [2, 74].

Як визнано етноісториками Донеччини, автохтонне населення тут нечисленне. Це пояснюється історичними обставинами. Перша хвиля переселенців пов'язана з переселенням сербів та хорватів у 1753 р., приєднанням Криму та утворенням Новоросійського намісництва після 1784 р. (старовіри, кріпаки, німці). Друга хвиля у 20-30 рр. 19 ст. (німці, південні слов'яни, поляки), третя – після 1861 р. у зв'язку з

бурхливим розвитком кам'яновугільної та металургійної промисловості. Остання у радянські часи після 2 Світової війни – депортації з Галичини, призови на «відродження вугільних копалень» та інше. Джерелом збереження української автентичності було донецьке село, що починалося з запорізьких зимівників 17 ст. та слобідського козацтва навколо фортеці Бахмут (нині Артемівськ). Як не дивно, але й зараз у донецьких селах можна почути українську мову, все більше донецчан прагнуть вчити дітей в українських школах. Використання української мови, інтерес до рідної історії та культури зростають серед студентства.

За участі членів СНО та спонсорів, колишніх випускників, було створено навчально-методичний кабінет – музей історії України та Донбасу. Він складається з портретної галереї «Видатні бахмутчани-донецчани 18-20 ст.», наочності з історії козацтва, різних періодів історії та культури України, історії Донбасу (промисловість, освіта, економіка, навчальні заклади). При кабінеті створено бібліотеку з новітніх наукових видань, краєзнавчої літератури та довідників. Кабінет має речові експонати – автентичні зразки трипільської кераміки, опішнянські керамічні іграшки, статуетки радянського «арту», керамічні вироби гончарів минулого та продукцію цегляно-черепичних заводів 19 ст., вироби з скла, солі, зразки вишиваних побутових речей та одягу, колекцію грошових знаків Росії та України ХХ століття.

З метою формування історичної самосвідомості студентів, які не переобтяжені «радянською» спадщиною, перед викладанням історії України в анкетуванні були поставлені питання про найбільш цікаві сторінки історії, роль краєзнавства, сучасних відеоматеріалів, використання історичної літератури, вплив шкільних учителів на ставлення до предмету [2, 75]. Аналіз показав, що тільки 10-25% студентів цікавилися історією України, третину цікавили окремі періоди, майже половина черпала інформацію з художніх відеофільмів. Третина відзначила значення використання краєзнавчих матеріалів для поглиблення своїх знань. Певна кількість студентів заперечували необхідність для інженерів глибокого знання історії. Було розроблено програми історії та культури України з використанням краєзнавчих матеріалів Донеччини, до ілюстрування тем залучені документальні серії «Країна. Історія українських земель», «Невідома історія України», «Машина часу», документальний серіал Є. Гофмана, відібрано фільми Янчука, якісні художні фільми («Ярослав Мудрий», «Русь изначальная», «Б. Хмельницький», «Потоп», «Т. Шевченко», «Данило – король галицький», «Історія палацових

переворотів» тощо). Взагалі кабінет має понад 500 відеофільмів. Показ відеоматеріалів через мультівідеопроектор об'єднується з підготовкою студентами, як елементом самостійної роботи, доповідей та повідомлень (тематика включає понад 100 тем) як з історії України, персоналій, так і з краєзнавчої тематики. Наочні матеріали, світліни та портрети видатних вчених, митців-земляків сприяють формуванню почуття гордості за свою країну, її видатних синів, що можуть бути прикладами для молоді. У рамках введеного рішенням Вченої Ради Української інженерно-педагогічної академії (ректор – доктор педагогічних наук, професор О.Е. Коваленко) нового курсу напрацьовані методичні рекомендації та випущено навчальний посібник «Історія педагогіки та народної освіти Донбасу».

На базі секції історії науки та техніки СНТ вперше були підготовлені студентські дослідження-довіді про земляків: засновника наукознавства в Україні Г.М. Доброва, математика аеродинаміки К.Я. Кухти, видатного алгебраїста С. Глускіна, вченого карної справи В.С. Трахтерова, російського правознавця П. Новгородцева, українського філософа-софіста С. Кримського, нові матеріали з історії скляних заводів, ярмаркової торгівлі у 19 ст. на Донеччині, про побудову банківської та ссудно-кредитної справи, перший автотранспорт Донбасу, виникнення телефонної мережі. Це дозволило почати прищеплювати студентам навички дослідження першоджерел, історико-аналітичного мислення, сприяло вихованню національної самосвідомості і того, що Донбас, вихідці з нього, відігравали значну роль у розвитку науки та техніки Росії, СРСР, України.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших пошуків у даному напрямку. Впровадження у технічних ВНЗ курсу історії науки, техніки та промисловості України і регіону має бути доцільним, бо сприяє розширенню та поглибленню знань студентів з технічних та економічних дисциплін, формуванню повноцінної історичної самосвідомості, патріотичному вихованню, дає неабиякий поштовх оригінальним науковим дослідженням студентів. Розглянуті у статті питання не вичерпують визначеної проблеми і подальші дослідження будуть спрямовані на розширення формування у студентів більш міцного зв'язку з виробництвом.

Список джерел:

1. Основи наукових досліджень: Підручник / С.Ф. Артюх, І.Я. Лізан, І.В. Голопоров, Н.А. Несторук – Х.: УІПА, 2006. – 278с.
2. Татаринов С.Й., Токарев В.І. Іноваційні прийоми формування історичної свідомості студентів інженерно-педагогічних спеціальностей при вивченні курсу історії науки, техніки, промисловості, економіки, фінансів та початкової професійної освіти Донбасу // Современные педагогические стратегии и технологии в преподавании дисциплин гуманитарного цикла в техническом ВУЗе. Всеукр. наук.-метод. сб. – Севастополь, 2012. – С.74-75.
3. Історія педагогіки та народної освіти Донбасу: Навчальний посібник / Татаринов С.Й., Федотов С.Л. – Х.: Слобожанщина, 2012. – 130 с.
4. Нариси історії промисловості та економіки Донбасу / К.М. Третяков, С.Й.Татаринов – Артемівськ: Друкарський двір, 2010. – 136с.
5. Нариси етнічної історії Донеччини / О.С. Дашов, С.Й. Татаринов, Н.О.Тутова – Артемівськ: Друкарський двір, 2010. – 142с.

ЛИТВИНЕНКО А.В.,

аспірант спеціальності – теорія і методика професійної освіти ДЗ "Луганський національний університет ім.Тараса Шевченка"

УДК 378.013:378.091.313

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стаття присвячена питанням розвитку інженерно-педагогічної освіти. У статті розглянуто зміст професійної діяльності інженерів-педагогів з урахуванням сучасних вимог щодо підготовки цих фахівців.

Ключові слова: інженер-педагог, інженерно-педагогічна освіта, компетенція, компетентність.

Статья посвящена вопросам развития инженерно-педагогического образования. В статье рассмотрено содержание профессиональной деятельности инженеров-педагогов с учетом современных требований к подготовке этих специалистов.

Ключевые слова: инженер-педагог, инженерно-педагогическое образование, компетенция, компетентность.

This article is devoted to the development of engineering and pedagogical education. The article deals with the content of professional engineering teachers' to meet modern requirements for training of these professionals.

Key words: engineer, teacher, engineering and pedagogical education, competence.